

راهنمای پرستاری آموزش خودمراقبتی به بیمار، حین بستری

کلستومی

کلستومی سوراخی است که در کولون با استفاده از جراحی ایجاد می شود. بعد از این که این سوراخ ایجاد شد کولون به سطح شکم آورده می شود تا امکان خروج مدفوع از بدن شما فراهم گردد. به این سوراخ در سطح شکم استومای گویند. مدفوع از کولون و از طریق این سوراخ به داخل یک کیسه قابل تعویض و قابل شستشو روی سطح شکم می آید. این کیسه به دلیل چسبی که دارد متصل به پوست می شود.

❖ کلستومی موقت

کلستومی موقت ممکن است برای مدتی به کولون اجازه استراحت دهد تا ترمیم یابد، کلستومی موقت ممکن است برای هفته ها یا ماه ها یا سال ها تعبیه شود. کلستومی موقت در نهایت بسته خواهد شد و حرکت روده ها به حالت طبیعی خود بر می گردند.

❖ کلستومی دائمی

کلستومی دائمی معمولاً موقعی نیاز است که بخشی از کولون بایستی برداشته شود.

❖ کولون در کجا قرار دارد؟

کولون بخشی از سیستم گوارش است. سیستم گوارش شامل بخش هایی از بدن است که می

تواند غذا را هضم کند. غذا از معده شما به روده کوچک می رود جایی که غذا و مواد مغذی جذب می شوند، سپس به کولون می رود (قسمتی از روده بزرگ) کولون آب را از غذای خورده شده جذب می کند و آن را به غذای هضم شده مدفوع تبدیل می کند.

✓ اگر استوما (سوراخ) در سمت راست شکم باشد موادی (مدفوع) که از این استوما خارج می شود تقریباً به شکل مایع می باشد.

✓ اگر استوما (سوراخ) بالای شکم در سمت راست یا میانی باشد موادی (مدفوع) که از این استوما خارج می شود ممکن است شل یا نرم باشد.

✓ اگر استوما (سوراخ) در سمت چپ شکم باشد موادی (مدفوع) که از این استوما خارج می شود سفت هستند.

❖ کیسه های کلستومی

رویه بخشی از کیسه کلستومی است که بر روی شکم فرد قرار می گیرد و بر روی آن می چسبد. رویه اغلب کیسه ها متشکل از دو جزء می باشد : واشر یا حلقه محافظتی و قالب کیسه، حلقه محافظتی در اطراف استوما قرار می گیرد و نقش آن جلوگیری کردن از تماس پیدا کردن مواد زائد خارج شده از استوما با پوست شکم او است. قالب کیسه که اطراف حلقه محافظتی را احاطه میکند وظیفه نگهداشتن کیسه بر روی شکم را به عهده دارد. مخزن کیسه های کلستومی از جنس یک فیلم پلاستیکی شفاف و یا کدر است که به طور کامل به رویه وصل (آبندی) شده است. مخزن، مقاومت بالایی در فشار دارد و مانع از عبور گاز و بو می باشد. مخزن بعضی از کیسه ها مسدود و یکپارچه و برای بعضی دیگر ته باز ساخته می شود.

Commented [A1]:

ته باز کیسه به هنگام مصرف توسط شخص کلستومی با گیره های خاصی بسته (آبندی) میشود. این کیسه ها به فرد مصرف کنند اجازه می دهند که هرچند وقت یکبار از جمع شده در آن را بدون این که کیسه را از بدن خود جدا کند خالی نماید و به این ترتیب برای مدت بیشتری از یک کیسه استفاده به عمل آورد. این خصیصه این امکان را به مصرف کننده می دهد که همواره حجم و گاز کیسه در کنترل مصرف کننده قرار گیرند. از مهم ترین خصوصیات کیسه های کلستومی آن است که اجزا تشکیل دهنده آنها به ویژه قسمت رویه آنها در تماس با پوست شکم فرد کلستومی بهیچ وجه نباید موجب بروز حساسیت هایی از نوع سوزش، خارش، التهاب و یا ایجاد جوش و تاول گردند. به همین جهت محدودیت هایی برای تهیه این کیسه ها، بالاخص در ساخت حلقه های محافظتی وجود دارد. کیسه های کلستومی معمولاً به گونه ای طرح و ساخته می شوند که از روی لباس فرد مصرف کننده قابل تشخیص نباشند.

❖ مشخصات کیسه های کِلستومی سترگ

✓حلقه محافظتی کیسه های کِلستومی سترگ از خاصیت ارتجاعی (الاستیسیته) مطلوبی برخوردار است. این حلقه خاصیت آبدوستی (هیدروفیلیک) ملایمی دارد و از اینرو عرق پوست را در محل اتصال با شکم جذب می کند و مانع از تجمع آن می شود.

✓حلقه محافظتی کیسه های سترگ به هیچ وجه ایجاد حساسیت پوستی از انواع سوزش، خارش، التهاب و تاول و غیره نمی کند. چسبندگی این حلقه با پوست بدن مطلوب است و در حدی است که پس از استفاده از کیسه به راحتی از پوست شکم فرد جدا می شود. در مجموع حلقه محافظتی کیسه های سترگ به مصرف کننده احساس آرامش می دهد.

✓به طوری که در تماس با پوست افراد ایجاد هیچ گونه حساسیت پوستی ایجاد نمی کند. سطح قاب کیسه اندکی عاج دار ساخته شده است تا هوای محبوس شده در شیارهای آن برای مدتی بتواند موجب تنفس پوست بدن فرد گردد.

✓حلقه محافظتی سترگ با کلاهک پلاستیکی خاصی پوشانده شده است. این کلاهک فقط هنگام استفاده از کیسه بایستی از حلقه محافظتی جدا گردد.

همچنین قاب کیسه ها با یک لفاف کاغذی پوشانده شده است. این پوشش نیز فقط هنگام استفاده از کیسه بایستی از رویه جدا شود.

❖ نکات آموزشی کلی در مورد کِلستومی

✓برنامه زندگی شما بایستی منظم باشد زمان معینی برای غذا خوردن، خوابیدن و شستشوی کِلستومی داشته باشید تا خللی در زندگی شما ایجاد نگردد. چنین وضعی به منظم شدن زمان خروج مدفوع از کِلستومی کمک خواهد کرد.

✓کیسه را هیچ گاه با فشار جدا نکنید بلکه اول پوست اطراف کیسه را مرطوب نموده، سپس به آرامی آن را جدا نمایید. در این موقعیت پوست اطراف را ماساژ ندهید، زیرا باعث آزرده گی پوست خواهد شد بهتر است آن را با آب ولرم شسته و سپس با پنبه خشک نمایید.

✓اگر بتوانید به تخلیه مدفوع نظم دهید، وجود کیسه کِلستومی همیشه لازم نخواهد بود طبعاً میتوان با پانسمان ساده ای روی دهانه کِلستومی را پوشانده و آن را با کمر بند و یا وسیله مشابه در محل خود ثابت کرد.

✓اِستومی (سوراخ روده که در روی شکم ایجاد شده است) را به طور مرتب یک ساعت بعد از صرف غذا

شستشو دهید، این کار باعث تحریک امواج دودی و سهولت در اجابت مزاج و منظم شدن زمان دفع می گردد.

✓درجه حرارت آبی که برای شستشوی کلتومی استفاده می شود بایستی مطابق حرارت بدن و یا کمی کمتر از آن باشد .

✓اگر کیسه کلتومی چندبار مصرف است، برای این که عمر طولانی داشته باشد لازم است آن را مرتب شستشو داده و در هوای آزاد و آفتاب قرار دهید. این کار بوی بد آن را مرتفع خواهد نمود.

✓زمانی که ثلث یا نصف کیسه پر می شود باید تخلیه گردد . تا حجم و سنگینی آن باعث شدن کیسه نشود.

✓بهترین وضعیت قرار گرفتن برای شستشوی کلتومی حالت نشسته است.

References : 1. clinicalkey 2. mayoclinic 3. Brunner & Suddarth's Textbook of Medical-Surgical Nursing 4. familydoctor 5. Betterhealth

تهیه شده در واحد آموزش سلامت بیمارستان افضل پور کرمان. بهار 1403

034 31328143